

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW**
TOMASZ CHRÓSTNY

Bydgoszcz, dnia 2 listopada roku

Znak: RBG.440.1.2020.PS

Decyzja nr RBG - 11/2020

I. Na podstawie art. 26 ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1213) - po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania wobec **przedsiębiorcy Appol spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Łąckie Górnej** w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową **stwierdza się stosowanie przez Appol sp. z o.o. z siedzibą w Łąckie Górnej praktyki nieuczciwie wykorzystującej przewagę kontraktową** polegającej na nieuzasadnionym wydłużaniu terminów płatności za dostarczone owoce, co stanowi nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej, o którym mowa w art. 6 w zw. z art. 7 ust. 2 i ust. 3 pkt 4 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi, wobec dostawców owoców i **nakazuje zaniechanie jej stosowania.**

II. Na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1213)

nakłada się na przedsiębiorcę Appol sp. z o.o. z siedzibą w Łąckie Górnej karę pieniężną w wysokości 1 672 416,53 zł (słownie: jeden milion sześćset siedemdziesiąt dwa tysiące czterysta szesnaście złotych 53/100) płatną do budżetu państwa w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

III. Na podstawie art. 15 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1213, dalej: u.p.n.w.p.k.) w zw. art. 77 ust. 1 w związku z art. 80 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086) i 24 ust. 1 u.p.n.w.p.k. w związku z art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 256, 695 i 1298) Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów postanawia obciążyć **Appol sp. z o.o. z siedzibą w Łąckie Górnej** kosztami ww. postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową, zobowiązując tego przedsiębiorcę do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania w kwocie **216,40 złotych (słownie: dwieście szesnaście złotych 40/100)**, w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszego postanowienia.

*Sprawę prowadził:
Paweł Sopalski - starszy specjalista*

Uzasadnienie

- (1) W związku z sygnałami docierającymi do Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej: **Prezes UOKiK, Prezes Urzędu**) związanymi z nieprawidłowościami na rynkach skupu owoców, w szczególności owoców miękkich oraz jabłek przemysłowych wszczęto z urzędu postanowieniem nr RBG - 59/2019 z dnia 11 października 2019 r. postępowanie wyjaśniające, mające na celu wstępne ustalenie, czy wobec dostawców owoców i warzyw do Appol sp. z o.o. z siedzibą w Łąckie Górnej i Appol Bis sp. z o.o. z siedzibą w Potyczu są stosowane praktyki nieuczciwie wykorzystujące przewagę kontraktową w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2019 r. poz. 517 ze zm.), co uzasadniałoby wszczęcie postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową.
- (2) W toku postępowania wyjaśniającego Prezes UOKiK wezwał Appol sp. z o.o. z siedzibą w Łąckie Górnej (dalej: Appol, Spółka, Strona, Przedsiębiorca) do złożenia wyjaśnień dotyczących działalności Spółki związanej ze skupem owoców, w szczególności w zakresie zachowania terminów płatności za skupione owoce.
- (3) Pismem z dnia 25 października 2019 r. (wpływ do Urzędu w dniu 29 października 2019 r.) Spółka odpowiedziała na wezwanie, przedstawiając żądane dokumenty oraz wyjaśnienia dotyczące skupu owoców.
- (4) Postanowieniem nr RBG - 12/2020 z dnia 17 lutego 2020 r. wszczęto wobec Appol sp. z o.o. z siedzibą w Łąckie Górnej postępowanie w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową w związku z podejrzeniem stosowania przez Spółkę praktyk polegających na nieuzasadnionym wydłużaniu terminów płatności za dostarczone owoce.
- (5) Prezes UOKiK, pismem z dnia 17 lutego 2020 r., wezwał Spółkę do ustosunkowania się do zarzutów zawartych w postanowieniu o wszczęciu postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową oraz do przedłożenia zestawienia faktur za dostawy jabłek przemysłowych z 2019 roku. Pismem z dnia 5 marca 2020 r. Appol przedłożył żądane dokumenty i ustosunkował się do stawianych zarzutów.
- (6) Prezes UOKiK zwrócił się do naczelników Urzędów Skarbowych właściwych ze względu na siedziby dostawców oraz Krajowej Administracji Skarbowej o przekazanie informacji o obrotach osiągniętych przez te podmioty w 2017, 2018 i 2019 r.
- (7) Wezwaniem z dnia 12 maja 2020 r. wezwano Stronę do przedłożenia danych dotyczących obrotu osiągniętego przez Appol w 2019 r. Spółka odpowiedziała pismem z dnia 18 maja 2020 r.
- (8) Pismem z dnia 28 lipca 2020 Prezes UOKiK zwrócił się do szefa Krajowej Administracji Skarbowej o udzielenie informacji o obrotach dostawców osiągniętych w 2019 r.
- (9) Postanowieniem z dnia 9 października 2020 r. Prezes UOKiK włączył do postępowania dowody zebrane w toku postępowania wyjaśniającego RBG.4080.5.2019.PS dotyczące obrotów dostawców dostarczających jabłka przemysłowe do Appol, osiągniętych w 2017 i 2018 r.
- (10) Postanowieniem z dnia 15 października 2020 r. Prezes UOKiK ograniczył stronie prawo wglądu w akta postępowania w zakresie obrotów dostawców, gdyż dokumenty te objęte są tajemnicą skarbową.

- (11) Pismem z dnia 15 października 2020 r. Prezes UOKiK poinformował Stronę o możliwości zapoznania się ze zgromadzonym materiałem dowodowym i wypowiedzenia się w sprawie.
- (12) Appol nie skorzystał z prawa do ustosunkowania się do zebranego materiału.

Stanowisko Appol sp. z o.o.

- (13) W ocenie Appol, Spółka wywiązała się ze wszystkich zobowiązań wobec dostawców. Dąży ona do poprawy standardów współpracy ze swoimi kontrahentami, czego wyrazem jest skrócenie terminów płatności z 60 do 30 dni, podczas gdy odbiorcy produktów Appol stosują zdecydowanie dłuższe terminy płatności.
- (14) Zdaniem Spółki, opóźnienia w płatnościach były wynikiem trudności rynkowych związanych z niską podażą jabłek w sezonie 2017 i znacznym wzrostem ceny skupu. W sezonie 2018 opóźnienia wynikały z problemów ze sprzedażą wyrobów z 2017 r. z uwagi na wysokie koszty produkcji i w efekcie wysoką cenę sprzedaży. Appol podkreślił, że opóźnienia nie były wynikiem umyślnego działania i nie miały na celu kredytowania się dostawcami. Appol podkreślił, że w przypadku wystąpienia przez któregośkolwiek z dostawców z roszczeniem o zapłatę należnych odsetek, ureguluje je.
- (15) Spółka podkreśliła, że od 1 stycznia 2019 r. do dnia 24 lutego 2020 r. Appol opłacił należności stanowiące 83% wartości dostaw w tym okresie w skróconym terminie 30 dni. Pozostała kwota została opłacona ze średnim opóźnieniem 7 dni. Pokazuje to, w ocenie Spółki, tendencję do stałego polepszania zasad współpracy z kontrahentami.
- (16) W ocenie Spółki, obrót dostawców na poziomie od kilku do kilkunastu milionów w skali roku wskazuje, że nie dysponują oni małym potencjałem. Obrót na takim poziomie nie może być uznany za znacznie mniejszy w porównaniu z obrotami Appol.

Prezes UOKiK ustalił następujący stan faktyczny:

Strona postępowania

Appol sp. z o.o. z siedzibą w Łąckie Górnej

- (17) Appol spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Łąckie Górnej jest przedsiębiorcą wpisanym do rejestru przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie, XII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000149508. Jedynym wspólnikiem Appol jest Zhonglu (Europe) Sp. z o.o. należąca do Zhonglu Fruit Juice Co. Ltd. - znaczącego podmiotu produkującego koncentrat jabłkowy na świecie. Przedmiotem działalności spółki jest przetwórstwo owoców. Spółka posiada trzy zakłady znajdujące się w Łąckie Górnej, Opolu Lubelskim oraz Potycku. Appol jest producentem zagęszczonych soków owocowych, soków NFC, naturalnych aromatów i suszu owocowego. W tym celu nabywa od dostawców owoce, w szczególności jabłka przemysłowe.
- (18) Wobec powyższego, Spółka spełnia przesłanki definicji nabywcy określone w art. 5 pkt 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2016 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi (Dz. U. z 2020 r. poz. 1213, dalej: u.p.n.w.p.k.), tj. przedsiębiorcy, który bezpośrednio lub pośrednio nabywa od dostawcy produkty rolne lub spożywcze w celu ich sprzedaży, odsprzedaży lub przetworzenia.

Dowód: Lista dostawców - zakład w Łąckie Górnej i Opolu Lubelskim 2017 (k. 67-69),

*Lista dostawców - zakład w Łąckiej Górnej i Opolu Lubelskim 2018 (k. 70-75),
Lista dostawców - zakład w Łąckiej Górnej i Opolu Lubelskim 2019 (k. 76-77),
Lista dostawców - zakład w Potycku 2017 (k. 78-79),
Lista dostawców - zakład w Potycku 2018 (k. 80),
Lista dostawców - zakład w Potycku 2019 (k. 81),
Pismo Appol sp. z o.o. z 25 października 2019 r. (k. 8),
Wydruk z KRS Appol Sp. z o.o. z 26 czerwca 2020 r. (k. 301-308).*

- (19) Spółka osiągnęła w 2017 r. obrót w wysokości 100 980 001,31 zł, w 2018 r. 64 260 753,36 zł., zaś w 2019 r. 69 684 022,08 zł.

*Dowód: Rachunek zysków i strat Appol sp. z o.o. za 2017 r. (k. 24).
Rachunek zysków i strat Appol sp. z o.o. za 2018 r. (k. 36).
Rachunek zysków i strat Appol sp. z o.o. za 2019 r. (k. 278).*

Dostawcy owoców

- (20) Zgodnie z listą dostawców przedłożoną przez Appol, przedsiębiorca ten skupował w 2017 r. owoce od 277 dostawców, w 2018 r. od 749 podmiotów, natomiast w 2019 r. od 263. Każdy dostawca zawarł ze Stroną umowę, której przedmiotem było nabycie owoców przez Appol. Z wyjaśnień Spółki wynika, że przypadki braku umowy w formie pisemnej dotyczyły podmiotów nieobjętych regulacją z art. 38q ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o organizacjach niektórych rynków rolnych (tj. Dz. U. z 2018 r. poz. 945 ze zm.).

*Dowód: Lista transakcji 2017 - Appol sp. z o.o. (k. 82-97),
Lista transakcji 2018 - Appol sp. z o.o. (k. 98-128),
Lista transakcji 2019 - Appol sp. z o.o. (k. 129-151),
Zestawienie płatności za dostawców owoców do Appol sp. z o.o. wykonane przez dostawców jabłek od dnia 1 stycznia 2019 do dnia 24 lutego 2020 r. (k. 157-192),
Pismo Appol sp. z o.o. z 25 października 2019 r. (k. 8),
Pismo Appol sp. z o.o. z 4 marca 2020 r. (k. 154-156).*

- (21) Wobec powyższego, ww. dostawcy spełniają przesłanki definicji dostawcy określonej w art. 5 pkt. 1 u.p.n.w.p.k., tj. przedsiębiorcy, który wytwarza lub przetwarza produkty rolne lub spożywcze lub odpłatnie zbywa je nabywcy.

Dostawy owoców do Appol sp. z o.o.

- (22) Dostawy owoców, w tym jabłek przemysłowych, do Appol odbywały się na podstawie dwóch wzorców umownych, tj. umowy pośrednictwa w skupie owoców oraz wieloletniej umowy dostawy owoców wraz z umową szczegółową (dalej jako: wzorce umowne), których treść została ustalona przez Spółkę. Zawarcie umowy odbywało się poprzez przystąpienie dostawców do umowy. Umowa miała charakter ramowy a dostawcy nie mieli możliwości negocjacji jej warunków.

*Dowód: Wzorzec umowy pośrednictwa w skupie owoców (k. 9-10),
Wzorzec wieloletniej umowy dostawy owoców wraz z umową szczegółową do wieloletniej umowy dostawy owoców (k. 11-14).*

- (23) Zgodnie z postanowieniami obu wzorców umownych, dostawca deklarował dostarczenie Spółce owoców, w szczególności jabłek przemysłowych według potrzeb Spółki, w ustalonej cenie, a Przedsiębiorca zobowiązywał się towar odebrać.
- (24) Cena, za którą Appol nabywał surowiec od pośrednika lub dostawcy, to cena dnia dostawy surowca do zakładu Appol. Cena była uzależniona od czynników „ceno-kształtujących, w szczególności zaś: (i) jakości dostarczanego surowca, (ii) wielkości podaży w danym

okresie skupowym, (iii) warunków pogodowych wpływających na surowiec i jego podaż oraz (iv) możliwości i warunków zbytu produktów powstających z przerobu surowca” (§ 4 ust. 2 umowy pośrednictwa, § 3 ust. 2 wieloletniej umowy).

- (25) Termin płatności w umowie pośrednictwa w skupie owoców wynosił 30 dni (§ 6 umowy pośrednictwa). W wieloletniej umowie dostawy owoców termin płatności ustalono na 14 dni (§ 6 wieloletniej umowy).

*Dowód: Wzorzec umowy pośrednictwa w skupie owoców (k. 9-10),
Wzorzec wieloletniej umowy dostawcy owoców wraz z umową szczegółową do wieloletniej umowy dostawy owoców (k. 11-14).*

- (26) Z zestawień przedłożonych przez Stronę, wynika, że terminy płatności były ustalane z dostawcami w toku realizacji umowy. Analiza zestawień wskazuje, że terminy płatności w każdym z analizowanych sezonów wahały się od 0 do 90 dni. Prezes UOKiK obliczając wielkość opóźnień, przyjmował terminy płatności wskazane w zestawieniach przedłożonych przez Appol.

*Dowód: Lista transakcji 2017 - Appol sp. z o.o. (k. 82-97),
Lista transakcji 2018 - Appol sp. z o.o. (k. 98-128),
Lista transakcji 2019 - Appol sp. z o.o. (k. 129-151),
Zestawienie płatności za dostawców owoców do Appol sp. z o.o. wykonane przez dostawców jabłek od dnia 1 stycznia 2019 do dnia 24 lutego 2020 r. (k. 157-192).*

Opóźnienia w płatnościach

- (27) Analiza listy transakcji dokonywanych w latach 2017-2019 z dostawcami owoców, w szczególności jabłek przemysłowych, wykazała, że Appol nie regulował w terminie należności za skupione owoce.
- (28) W 2017 roku Appol opóźnił się z płatnością w [Tajemnica przedsiębiorstwa] przypadkach z [...], co stanowiło 60% wszystkich transakcji i obejmowało 73% wartości wszystkich faktur. [...] faktur było opóźnionych poniżej 15 dni (19% wszystkich dostaw i 20% wartości wszystkich faktur), natomiast [...] z nich miało opóźnienie powyżej 15 dni (40% wszystkich faktur i 52% wartości wszystkich faktur). Powyższe dane dotyczą należności, które zostały zapłacone po 12 lipca 2017 r.

Dowód: lista transakcji 2017 - Appol sp. z o.o. (k. 82-97).

- (29) W 2018 roku opóźnieniem dotknięte były [...] faktury z [...], co stanowiło 19% wszystkich faktur i była to równowartość 36% wartości wszystkich faktur. [...] faktur opóźnionych było poniżej 15 dni (15% wszystkich faktur i 24% wartości wszystkich faktur), natomiast [...] z nich było opóźnione powyżej 15 dni (4% wszystkich faktur i 13 % wartości wszystkich faktur).

Dowód: lista transakcji 2018 - Appol sp. z o.o. (k. 98-128).

- (30) W 2019 roku opóźnieniem dotknięte były [...] faktury z [...], co stanowiło 17% wszystkich faktur i była to równowartość 17 % wartości wszystkich faktur. [...] faktur opóźnionych było poniżej 15 dni (17% wszystkich faktur i 16% wartości wszystkich faktur), natomiast [...] z nich było opóźnione powyżej 15 dni (1% wszystkich faktur i 1% wartości wszystkich faktur).

Dowód: Zestawienie płatności za dostawców owoców do Appol sp. z o.o. wykonane przez dostawców jabłek od dnia 1 stycznia 2019 do dnia 24 lutego 2020 r. (k. 157-192).

Powyższe wskazuje, że Spółka stosowała praktykę polegającą na nieregulowaniu w terminie należności za skupione owoce w 2017, 2018 i 2019 r.

- (31) Z wyjaśnień Spółki wynika, że żaden z dostawców nie otrzymał od Appol ustawowych odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych pomimo zapłaty za dostarczone towary z opóźnieniem.

*Dowód: Pismo Appol sp. z o.o. z 25 października 2019 r. (k. 8),
Pismo Appol sp. z o.o. z 4 marca 2020 r. (k. 154-156).*

- (32) W toku postępowania Prezes UOKiK przeanalizował listę transakcji za lata 2017-2019 sprawdzając zachowanie Spółki w zakresie terminowości płatności za nabyte owoce, w szczególności jabłka przemysłowe. Z listy dostawców, którzy dostarczali owoce w badanym okresie, wybrano do szczegółowego badania próbę podmiotów według poniższych kryteriów:

1. dostawa jabłek przemysłowych co najmniej w 2018 lub 2019 r.,
2. liczba faktur w 2017, 2018 i 2019 była większa niż 10, z czego przynajmniej jedna była opóźniona po 11 grudnia 2018 r.,
3. udział należności dotkniętych opóźnieniem stanowił co najmniej 20% wartości dostaw w badanym okresie.

Obroty Appol sp. z o.o. oraz dostawców dotkniętych opóźnieniami w płatnościach

- (33) Dostawcy, wyselekcjonowani na podstawie wskazanych powyżej kryteriów, to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, rolnicy ryczałtowi oraz spółki prawa handlowego. Poniżej przedstawiono obrót, jaki osiągnęli wybrani dostawcy w 2017, 2018 i 2019 r. (w zł).

Tabela 1. Obrót próby dostawców Appol osiągnięty w 2017, 2018 i 2019 r. (w zł).

	Appol Sp. z o.o.	100 980 001,30	64 260 753,36	69 684 022,08
Lp.	Dostawca	Obrót w 2017	Obrót w 2018	Obrót w 2019
1	[tajemnica przedsiębiorstwa], dalej [...]	[tajemnica skarbową]		
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				

10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				
33				
34				
35				

36				
37				
38				
39				
40				
41				
42				
43				
44				
45				
46				
47				
48				
49				
50				
51				
52				
53				
54				
55				
56				
57				
58				
59				
60				

61				
62				
63				
64				
65				
66				
67				
68				
69				

Dowód: Pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego we Włocławku z dnia 13 grudnia 2019 r. (k. 328),
Pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w Sandomierzu z dnia 16 grudnia 2019 r. (k. 332),
Pismo Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Łodzi z dnia 19 grudnia 2019 r. z załącznikiem (k. 335, 337),
Pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w Limanowej z dnia 16 grudnia 2019 r. (k. 340),
Pismo Naczelnika Drugiego Urzędu Skarbowego w Tarnowie z dnia 18 grudnia 2019 r. (k. 353),
Pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w Nowym Sączu z dnia 19 grudnia 2019 r. (k. 357),
Pismo Naczelnika Pierwszego Urzędu Skarbowego w Tarnowie z dnia 12 grudnia 2019 r. (k. 361),
Pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w Dąbrowie Tarnowskiej z dnia 16 grudnia 2019 r. (k. 364),
Pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w Wieliczce z dnia 17 grudnia 2019 r. (k. 368),
Pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w Opolu Lubelskim z dnia 2 stycznia 2020 r. wraz z załącznikiem (k. 371, 373),
Pismo Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Warszawie z dnia 3 stycznia 2020 r. (k. 379-381),
Pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w Sandomierzu z dnia 25 marca 2020 r. (k. 221),
Pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w Tarnobrzegu z dnia 26 marca 2020 r. (k. 225),
Pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego Warszawa-Mokotów z dnia 31 marca 2020 r. (k. 228),
Pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w Kraśniku z dnia 1 kwietnia 2020 r. (k. 232),
Pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego we Włocławku z dnia 6 kwietnia 2020 r. wraz z załącznikiem (k. 235, 237),
Pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w Otwocku z dnia 3 kwietnia 2020 r. (k. 243),
Pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w Grójcu z dnia 15 kwietnia 2020 r. (k. 250),
Pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w Grójcu z dnia 15 kwietnia 2020 r. (k. 252),
Pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w Opolu Lubelskim z dnia 21 kwietnia 2020 r. (k. 256),
Pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w Opolu Lubelskim z dnia 21 kwietnia 2020 r. (k. 258),
Pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w Sandomierzu z dnia 18 maja 2020 r. (k. 284),
Pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w Białej Podlaskiej z dnia 20 maja 2020 r. wraz z załącznikiem (k. 289, 291),
Pismo Naczelnika Lubelskiego Urzędu Skarbowego w Lublinie z dnia 26 maja 2020 r. wraz z załącznikiem (k. 293, 295),
Pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w Myślenicach z dnia 2 czerwca 2020 r. (k. 298),
Pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w Opolu Lubelskim z dnia 23 czerwca 2020 r. (k. 310),
Pismo Ministra Finansów z dnia 30 września 2020 r. wraz z załącznikiem (k. 317-319, 322-324),
Rachunek zysków i strat Appol sp. z o.o. za 2017 r. (k. 24),
Rachunek zysków i strat Appol sp. z o.o. za 2018 r. (k. 36),
Rachunek zysków i strat Appol sp. z o.o. za 2019 r. (k. 278).

Mając na uwadze zebrany materiał dowodowy, Prezes UOKiK zważył, co następuje:

Interes publiczny

- (34) Zgodnie z art. 8 w zw. z art. 1 u.p.n.w.p.k., Prezes UOKiK podejmuje działania związane z przeciwdziałaniem praktykom nieuczciwie wykorzystującym przewagę kontraktową w celu ochrony interesu publicznego.
- (35) Interes publiczny dotyczy ogółu, nieokreślonej z góry liczby osób. Jego naruszenie zachodzi głównie wtedy, gdy działaniem danego przedsiębiorcy zagrożony jest interes ogólnospołeczny lub szerszy krąg uczestników rynku. Przy ocenie interesu publicznoprawnego należy mieć na względzie skutki, jakie dana praktyka wywołuje lub może wywołać na rynku. Interes publiczny ocenia się w każdej sprawie indywidualnie. Działanie w interesie publicznym oznacza więc działanie w interesie ogółu, nie zaś w interesie poszczególnych podmiotów np. poszczególnych przedsiębiorców¹. Interes publiczny, o którym mowa w ustawie o przewadze kontraktowej powinien być interpretowany w odniesieniu do ratio legis tej ustawy, którym jest zapewnienie bezpieczeństwa żywnościowego kraju, jak również konkurencyjności producentów rolnych i spożywczych.
- (36) Interes publiczny wyraża się w niniejszej sprawie przede wszystkim w skali stosowanych praktyk. Appol jest znaczącym podmiotem na rynku skupu owoców. Niekorzystne skutki praktyk Strony dotyczą zatem szerokiego kręgu podmiotów. Mają one wpływ na każdego dostawcę związanego umową z Przedsiębiorcą niezależnie od tego, czy jego sytuacja była badana w ramach niniejszego postępowania. Podmioty wymienione w niniejszej decyzji, w stosunku do których stosowana jest praktyka nieuczciwie wykorzystująca przewagę kontraktową ze strony Appol, działają przede wszystkim w formie skupów owoców i posiadają swoich kontrahentów, od których nabywają owoce (przeciętnie ok. kilkudziesięciu). Nierealizowanie płatności przez Appol może utrudniać, a w skrajnych przypadkach uniemożliwiać regulowanie należności przez dostawców względem swoich kontrahentów.
- (37) Powyższe prowadzi do wniosku, iż praktyka Strony może oddziaływać nawet na kilkaset podmiotów. Nie można zapominać również o fakcie, że opóźnienia w płatnościach mogą dotyczyć jeszcze szerszego kręgu podmiotów dostarczających owoce do Appol. Brak wyliczenia ich w ramach niniejszej decyzji nie oznacza, że ww. praktyka w stosunku do nich nie zachodzi. Zaniechanie praktyki Strony odniesie zatem skutek nie tylko względem dostawców wymienionych w niniejszej decyzji, ale również względem wszystkich dostawców Spółki.
- (38) Rynek skupu owoców po stronie podażowej jest bardzo rozdrobniony. Nabywcy owoców mają łatwość nabywania produktów, z uwagi na wielu producentów oferujących owoce. Rozdrobnienie dostawców powoduje, że są oni zmuszeni do podporządkowania się warunkom proponowanym przez nabywców.
- (39) Problem opóźnień w płatnościach jest powszechnie znany i występuje w wielu gałęziach gospodarki. Interes publiczny wymaga, aby producenci żywności zostali objęci ochroną przed praktykami mogącymi oddziaływać na ich działalność w sposób, który w efekcie może doprowadzić do jej zaprzestania i tym samym wpłynąć na bezpieczeństwo

¹ Wyrok SOKIK w Warszawie z dnia 30 grudnia 2014 r., sygn. akt XVII AmA 163/11, Legalis nr 1315682.

żywnościowe kraju. Interes publiczny w tej sprawie wyraża się również w podejmowaniu działań mających na celu eliminowanie tzw. zatorów płatniczych. Zobowiązania powinny być płacone terminowo, to znaczy bez opóźnień, których występowanie negatywnie oddziałuje na gospodarkę.

- (40) Decyzja Prezesa UOKiK pełni również funkcję prewencyjną, wskazując podmiotom działającym na rynku, jakie zachowania są sprzeczne z ustawą o przewadze kontraktowej i nie powinny mieć miejsca. Niedostosowanie się pozostałych uczestników rynku naraża ich na sankcje finansowe.
- (41) W związku z powyższym, z uwagi na ochronę interesu publicznego, o którym mowa w art. 1 u.p.n.w.p.k., konieczne było przeprowadzenie postępowania w sprawie nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej.

Zakres stosowania ustawy

- (42) Zgodnie z art. 2 u.p.n.w.p.k. - jej postanowienia stosuje się do umów nabycia produktów rolnych lub spożywczych, z wyłączeniem dostaw bezpośrednich w rozumieniu ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2019 r. poz. 1252 z późn. Zm.), zawieranych między nabywcami tych produktów a ich dostawcami.
- (43) Pod pojęciem dostawcy należy rozumieć przedsiębiorcę, który wytwarza lub przetwarza produkty rolne lub spożywcze lub odpłatnie zbywa je nabywcy, a pod pojęciem nabywcy przedsiębiorcę, który bezpośrednio lub pośrednio nabywa od dostawcy produkty rolne lub spożywcze w celu ich sprzedaży, odsprzedaży lub przetworzenia (tak: art. 5 pkt 1 i 2 u.p.n.w.p.k.).
- (44) W zakresie pojęcia produktu rolnego lub spożywczego ustawodawca odwołuje się do definicji środka spożywczego w rozumieniu art. 2 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności (Dz. Urz. WE L 31 z 01.02.2002, str. 1, z późn. zm. - Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 463) - są to jakiegokolwiek substancje lub produkty, przetworzone, częściowo przetworzone lub nieprzetworzone, przeznaczone do spożycia przez ludzi lub, których spożycia przez ludzi można się spodziewać. Środek spożywczy obejmuje napoje, gumę do żucia i wszelkie substancje, łącznie z wodą, świadomie dodane do żywności podczas jej wytwarzania, przygotowania lub obróbki. Definicja ta obejmuje wodę zgodną z normami określonymi zgodnie z art. 6 dyrektywy 98/83/WE i bez uszczerbku dla wymogów dyrektyw 80/778/EWG i 98/83/WE. Jednocześnie wprowadzono pewien katalog wyłączeń, i tak środek spożywczy nie obejmuje:
 - a) pasz;
 - b) zwierząt żywych, chyba że mają być one wprowadzone na rynek do spożycia przez ludzi;
 - c) roślin przed dokonaniem zbiorów;
 - d) produktów leczniczych w rozumieniu dyrektyw Rady 65/65/EWG i 92/73/EWG;
 - e) kosmetyków w rozumieniu dyrektywy Rady 76/768/EWG;
 - f) tytoniu i wyrobów tytoniowych w rozumieniu dyrektywy Rady 89/622/EWG;

- g) narkotyków lub substancji psychotropowych w rozumieniu Jedynej konwencji o środkach odurzających z 1961 r. oraz Konwencji o substancjach psychotropowych z 1971 r.;
 - h) pozostałości i zanieczyszczeń,
 - i) wyrobów medycznych w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/745.
- (45) Zgodnie z art. 6 ustawy zakazane jest nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej nabywcy względem dostawcy oraz dostawcy względem nabywcy. Pod pojęciem przewagi kontraktowej należy rozumieć występowanie znacznej dysproporcji w potencjale ekonomicznym nabywcy względem dostawcy albo dostawcy względem nabywcy (art. 7 ust. 1 u.p.n.w.p.k.).
- (46) Należy zaznaczyć, iż samo posiadanie przewagi kontraktowej nie jest zakazane. Zabronione jest jedynie jej nieuczciwe wykorzystywanie. O takim zaś można mówić wówczas, gdy jest ono sprzeczne z dobrymi obyczajami i zagraża istotnemu interesowi drugiej strony albo taki interes narusza (tak: art. 7 ust. 2 u.p.n.w.p.k.). W ustawie wskazano, iż nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej polega w szczególności na:
- 1) nieuzasadnionym rozwiązaniu umowy lub zagrożeniu jej rozwiązaniem;
 - 2) przyznaniu wyłącznie jednej stronie uprawnienia do rozwiązania umowy, odstąpienia od niej lub jej wypowiedzenia;
 - 3) uzależnianiu zawarcia lub kontynuowania umowy od przyjęcia lub spełnienia przez jedną ze stron innego świadczenia, niemającego rzeczowego ani zwyczajowego związku z przedmiotem umowy;
 - 4) nieuzasadnionym wydłużaniu terminów zapłaty za dostarczone produkty rolne lub spożywcze, w szczególności z naruszeniem przepisów ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych (Dz.U. z 2020 r. poz. 935).
- (47) Należy jednak zastrzec, iż katalog form nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej ma charakter otwarty.

Produkt rolno-spożywczy

- (48) Zgodnie z art. 2 u.p.n.w.p.k., ustawę stosuje się do umów nabycia produktów rolnych lub spożywczych. Appol prowadzi działalność w zakresie skupu owoców. Przedmiotem postępowania jest nabycie owoców, w szczególności jabłek przemysłowych. Jabłka przemysłowe są głównie wykorzystywane do produkcji koncentratu jabłkowego, soku NFC² lub innych przetworów, stanowiących półprodukty wykorzystywane do produkcji żywności. Spółka nabywała od dostawców dostarczających jabłka przemysłowe także inne owoce, w tym porzeczkę, aronię i wiśnię. Dostawy tych owoców również były przedmiotem oceny w toku postępowania.

² Not from concentrate.

- (49) Owoce wymienione powyżej, zgodnie z definicją zawartą w art. 5 pkt 3 u.p.n.w.p.k., mieszczą się w definicji produktu rolno-spożywczego, w związku z czym umowy nabycia ww. produktów podlegają przepisom ustawy.

Przewaga kontraktowa

- (50) Zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi, przewagą kontraktową w rozumieniu ustawy jest występowanie znacznej dysproporcji w potencjale ekonomicznym nabywcy względem dostawcy albo dostawcy względem nabywcy.
- (51) Dla stwierdzenia przewagi kontraktowej jednej ze stron stosunku prawnego konieczne jest wykazanie znacznej dysproporcji w potencjale ekonomicznym na korzyść silniejszego ekonomicznie podmiotu. Potencjał ekonomiczny znajduje odzwierciedlenie w skali działalności przedsiębiorcy i w konsekwencji w realizowanym przez niego obrocie. Znaczną dysproporcję w potencjale ekonomicznym Prezes UOKiK ocenił poprzez porównanie obrotu osiągniętego przez Appol z obrotem osiągniętym przez wybraną próbę dostawców w 2017, 2018 i 2019 roku.
- (52) Poniżej przeanalizowano przesłankę występowania przewagi kontraktowej Appol wobec dostawców w 2017 r., 2018 r. i 2019 r. w zakresie skupu owoców, w szczególności jabłek przemysłowych.

Znaczna dysproporcja w potencjale ekonomicznym pomiędzy Appol a dostawcami

- (53) Prezes Urzędu zgromadził w toku prowadzonego postępowania dane dotyczące obrotów uzyskanych w 2017, 2018 r. i 2019 r. przez Appol sp. z o.o. oraz dostawców spełniających przedstawione powyżej kryteria. Prezes UOKiK przyjmuje za miarę potencjału ekonomicznego obrót osiągnięty przez badanych przedsiębiorców.
- (54) W ocenie Prezesa UOKiK, w tej sprawie dla ustalenia znacznej dysproporcji w potencjale ekonomicznym, w rozumieniu art. 7 ust. 2 u.p.n.w.p.k., można pomocniczo posłużyć się progami wskazanymi w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady 2019/633 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorcami w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych³.
- (55) Zgodnie z powyższym znaczna dysproporcja w potencjale ekonomicznym, występuje w przypadku sprzedaży produktów rolno-spożywczych przez:
- a) dostawców, których roczny obrót nie przekracza 2 000 000 EUR, nabywcom, których roczny obrót wynosi ponad 2 000 000 EUR;
 - b) dostawców, których roczny obrót wynosi ponad 2 000 000 EUR lecz nie przekracza 10 000 000 EUR, nabywcom, których roczny obrót wynosi ponad 10 000 000 EUR;
 - c) dostawców, których roczny obrót wynosi ponad 10 000 000 EUR lecz nie przekracza 50 000 000 EUR, nabywcom, których roczny obrót wynosi ponad 50 000 000 EUR;
 - d) dostawcom, których roczny obrót wynosi ponad 50 000 000 EUR lecz nie przekracza 150 000 000 EUR, nabywcom, których roczny obrót wynosi ponad 150 000 000 EUR;
 - e) dostawców, których roczny obrót wynosi ponad 150 000 000 EUR lecz nie przekracza 350 000 000 EUR, nabywcom, których roczny obrót wynosi ponad 350 000 000 EUR.

³ Dz. Urz. UE. L z 2019 r. Nr 111, str. 59.

- (56) Wartość obrotu została obliczana według średniego kursu ogłaszanego przez NBP z 31 grudnia roku, którego dotyczy⁴, zgodnie z art. 15 u.p.n.w.p.k. w związku z art. 5 ustawy z dnia 16 lutego 2007 o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2020 r. poz. 1076 i 1086, dalej: u.o.k.i.k.) .
- (57) Appol zalicza się do grupy nabywców, których roczny obrót wynosi ponad 10 milionów euro. Przyjęto że znaczna dysproporcja w potencjale ekonomicznym wystąpiła, jeżeli obrót dostawcy w żadnym z badanych lat nie przekroczył kwoty 10 milionów euro. W tabeli poniżej zaprezentowano równowartość obrotu Appolu oraz dostawców w latach 2017-2019 wyrażoną w euro.

Tabela 2. Porównanie równowartości obrotów Appol sp. z o.o. i dostawców owoców w 2017-2019 r. wyrażonej w euro.

	Appol Sp. z o.o.	24 210 602,34	14 944 361,25	16 363 513,46
Lp.	Dostawca	Obrót w 2017	Obrót w 2018	Obrót w 2019
1	[tajemnica przedsiębiorstwa]	[tajemnica skarbową]		
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				

⁴ 4,1709 w dniu 31 grudnia 2017 r. (<http://rss.nbp.pl/kursy/TabRss.aspx?n=2017/a/17a251>), 4,3000 w dniu 31 grudnia 2018 r. (<http://rss.nbp.pl/kursy/TabRss.aspx?n=2018/a/18a252>), 4,2585 w dniu 31 grudnia 2019 r. (<http://rss.nbp.pl/kursy/TabRss.aspx?n=2019/a/19a251>)

16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				
33				
34				
35				
36				
37				
38				
39				
40				
41				

42				
43				
44				
45				
46				
47				
48				
49				
50				
51				
52				
53				
54				
55				
56				
57				
58				
59				
60				
61				
62				
63				
64				
65				
66				
67				
68				
69				

(58) Tabela prezentuje stosunek obrotu dostawców do obrotu Appol osiągniętego w 2017, 2018 i 2019 r. wyrażony w euro według średniego kursu NBP z 31 grudnia danego roku. Jak

(59) Mając na względzie powyższe, Prezes UOKiK uznał, że w 2017, 2018 i 2019 roku występowała znaczna dysproporcja w potencjale ekonomicznym na korzyść Appol, co oznacza, że Appol posiadał w tym okresie przewagę kontraktową, o której mowa w art. 7 ust. 1 u.p.n.w.p.k., co najmniej względem wymienionych poniżej dostawców:

I. Nieuczciwe wykorzystanie przewagi kontraktowej przez Appol sp. z o.o.

- (60) Artykuł 6 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi zakazuje nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej nabywcy względem dostawcy oraz dostawcy względem nabywcy. Wykorzystywanie przewagi kontraktowej jest nieuczciwe, jeżeli jest sprzeczne z dobrymi obyczajami i zagraża istotnemu interesowi drugiej strony albo narusza taki interes (art. 7 ust. 2 u.p.n.w.p.k.). Artykuł 7 ust. 3 u.p.n.w.p.k. zawiera przykładowy katalog praktyk, które mogą zostać uznane za nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej. Jedną z takich praktyk jest praktyka określona w art. 7 ust. 3 pkt 4 u.p.n.w.p.k., polegająca na nieuzasadnionym wydłużaniu terminów płatności za dostarczone produkty rolne lub spożywcze.
- (61) Pojęcie dobrych obyczajów jest klauzulą generalną, nieposiadającą definicji normatywnej. Jak wskazuje doktryna i orzecznictwo, klauzule generalne to przepisy prawne, w których nie są dokładnie sprecyzowane wszystkie elementy składające się na hipotezę czy dyspozycję normy prawnej, a ocena konkretnego stanu faktycznego zostaje przerzucona na organ stosujący prawo⁵. Pojęcie dobrych obyczajów nie jest w prawie zdefiniowane, ale podobnie jak zasady współżycia społecznego, jest przedmiotem wielu orzeczeń sądowych oraz opracowań doktryny⁶. Wskazuje się w nich, że dobre obyczaje to uczciwe zasady postępowania i ustalone zwyczaje w ujęciu etyczno-moralnym, a na ich treść składają się elementy etyczne i socjologiczne kształtowane przez oceny moralne i społeczne stanowiące uzupełnienie porządku prawnego.
- (62) Na gruncie u.p.n.w.p.k. pojęcie dobrego obyczaju nie zostało przez ustawodawcę zdefiniowane, w związku z czym określenie, czy badana praktyka nosi znamiona nieuczciwości wymaga ustalenia dobrego obyczaju w każdej konkretnej sprawie⁷. Ustawa o przewadze kontraktowej, podobnie jak ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów, przyjmuje kryterium ekonomiczno-funkcjonalne „dobrych obyczajów”. Oznacza to, że rozstrzygając spór na tym tle należy uwzględniać wszystkie okoliczności faktyczne konkretnego przypadku, przede wszystkim gospodarcze oraz prawne. Nie bez znaczenia jest ocena, jakie skutki przyniesie w przyszłości potraktowanie pewnego obyczaju, który znalazł odbicie w zachowaniu jednej strony (stron), jako zgodnego z dobrymi obyczajami albo z nimi sprzecznego, co w konsekwencji przyczyni się do jego upowszechnienia, bądź też odwrotnie, do jego zwalczania⁸.
- (63) Jak podkreśla się w orzecznictwie, dobre obyczaje to normy moralne i obyczajowe w stosunkach gospodarczych (tzw. uczciwość kupiecka), a więc reguły znajdujące się poza ramami systemu prawa. Wyrażają się pozaprawnymi normami postępowania, którymi powinni kierować się przedsiębiorcy. Ich treści nie da się określić wiążąco w sposób

⁵ A. Wolter, „Prawo cywilne. Zarys części ogólnej”, wyd. VIII, Warszawa 1986, str. 83.

⁶ Np. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 13 listopada 1991 r., sygn. akt I ACr 411/91, „Wokanda” 1992/4; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2003 r., sygn. akt II CKN 1097/00, Lex nr 78878; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2003 r., sygn. akt I CKN 473/01, Lex nr 80257; J. Szwaja [w:] „Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji - Komentarz”, Warszawa 2000, str. 122-133; R. Stefanicki, „Dobre obyczaje w prawie polskim”, „Przegląd Prawa Handlowego”, 2002/5.

⁷ A. Piszcz, Komentarz do art. 7 [w:] M. Namysłowska, A. Piszcz (red.), Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi. Komentarz. Warszawa 2017.

⁸ wyrok Sądu Antymonopolowego z dnia 27 marca 1996, sygn. Akt XVII Amr 5/96, Legalis nr 42608.

wyczerpujący, ponieważ kształtowane są przez ludzkie postawy uwarunkowane zarówno przyjmowanymi wartościami moralnymi, jak i celami ekonomicznymi i związanymi z tymi praktykami życia gospodarczego. Ocena określonego zachowania jako naruszającego dobre obyczaje pozostawiona jest orzecznictwu, gdyż istotne znaczenie mają tu oceny zorientowane na zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania konkurencji poprzez rzetelne i niezafałszowane współzawodnictwo⁹. Przy takim założeniu sprzeczne z dobrymi obyczajami są m.in. działania wykorzystujące niewiedzę, naruszenie równorzędności stron umowy, działania zmierzające do dezinformacji i wywołania błędnego przekonania dostawcy. Chodzi więc o działania potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające „in minus” od standardów postępowania.

- (64) Mając na uwadze, iż niniejsza sprawa dotyczy relacji między podmiotami występującymi w łańcuchu dostaw żywności, należy uznać, iż przy ustaleniu zakresu pojęcia dobrego obyczaju zastosowanie znajdują odpowiednie zasady, którymi winni kierować się przedsiębiorcy w toku prowadzonej działalności określone w dokumentach instytucji europejskich. Wskazać w tym miejscu należy przede wszystkim na raport pt. „Poprawa wyników rynkowych: wzmocnienie pozycji rolników w łańcuchu dostaw”¹⁰ przygotowany przez Grupę Zadaniową ds. Rynków Rolnych, niezależną grupę ekspertów wysokiego szczebla powołaną przez Komisję Europejską, oraz dokumenty Komisji Europejskiej (dokument „Zielona księga w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w łańcuchu dostaw produktów spożywczych i niespożywczych między przedsiębiorstwami” z 31 stycznia 2013 r.) oraz Forum Wysokiego Szczebla do spraw Poprawy Funkcjonowania Łańcucha Dostaw Żywności¹¹ (dokument „Stosunki wertykalne w łańcuchu dostaw żywności. Zasady dobrej praktyki” z 29 listopada 2011 r.). Powyższe dokumenty stanowią dorobek instytucji europejskich w zakresie definiowania dobrych praktyk oraz dobrych obyczajów w odniesieniu do produkcji rolnej i spożywczej. Wymienione w nich zachowania zarówno pożądane, jak i zakazane stanowią punkt wyjścia dla rozumienia pojęcia dobrych obyczajów w kontekście stosowania przepisów u.p.n.w.p.k. Jedną z nieuczciwych praktyk wymienionych w dokumentach europejskich jest nieregulowanie należności w terminie. Została ona wprost zakazana w art. 3 ust. 1 pkt 1, przyjętej w dniu 17 kwietnia 2019 r. dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2019/633 w sprawie nieuczciwych praktyk handlowych w relacjach między przedsiębiorcami w łańcuchu dostaw produktów rolnych i spożywczych, która jest efektem wieloletnich prac instytucji europejskich opisanych w powyższych dokumentach.
- (65) W niniejszej sprawie dobry obyczaj, który Spółka naruszyła, to terminowe regulowanie zobowiązań pieniężnych.
- (66) Drugą z przesłanek pozwalających na ustalenie, że przewaga kontraktowa jest wykorzystywana w sposób nieuczciwy jest zagrożenie albo naruszenie istotnego interesu drugiej strony. Praktyka może zostać uznana za nieuczciwie wykorzystującą przewagę kontraktową w przypadku naruszenia istotnego interesu słabszej strony stosunku prawnego,

⁹ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 28 czerwca 2007, sygn. akt V ACa 371/07, LEX nr 519282.

¹⁰ Improving market outcomes - Enhancing the position of farmers in the supply chain, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/food-farming-fisheries/farming/documents/amtf-report-improving-markets-outcomes_en.pdf, dostęp: 1 kwietnia 2019 r.

¹¹ A. Piszcz, Komentarz do art. 7...

a nawet jego zagrożenia, tj. przypadku kiedy naruszenie ostatecznie nie musi wystąpić¹², przy czym takie zagrożenie musi być realne¹³.

- (67) Istotnym interesem dostawców owoców jest otrzymywanie wynagrodzenia w terminie. Przekraczanie terminów płatności zagraża istotnemu interesowi dostawcy, ponieważ może zagrozić prowadzonej przez niego działalności gospodarczej. Brak środków finansowych otrzymanych w umówionym terminie może narazić dostawcę na szkodę w postaci obowiązku zapłaty kar umownych względem jego kontrahentów, skutkować naliczeniem odsetek za opóźnienie, bądź koniecznością pozyskania finansowania zewnętrznego (np. kredytu), co wiąże się z dodatkowymi kosztami. Mając powyższe na względzie należy uznać, iż praktyki handlowe Przedsiębiorcy naruszały istotne interesy ekonomiczne dostawców.
- (68) W niniejszej sprawie Prezes UOKiK zarzucił Przedsiębiorcy stosowanie praktyki określonej w art. 7 ust. 3 pkt 4 u.p.n.w.p.k., polegającej na nieuzasadnionym wydłużaniu terminów płatności za dostarczone produkty rolne lub spożywcze.
- (69) Zdaniem Prezesa UOKiK do uznania, iż przedsiębiorca stosował praktykę określoną w art. 7 ust. 3 pkt 4 u.p.n.w.p.k., konieczne jest łączne spełnienie dwóch przesłanek: wydłużanie terminów płatności przez przedsiębiorcę za dostarczone produkty rolne i spożywcze oraz brak uzasadnienia tego zachowania.
- (70) Po pierwsze, aby można było uznać, iż przedsiębiorca stosuje praktykę z art. 7 ust. 3 pkt 4 u.p.n.w.p.k., należy wykazać, iż przedsiębiorca wydłużał terminy płatności. Wydłużanie terminów płatności przez przedsiębiorcę może przyjmować dwie postacie, tj. ustalanie niezgodnego z prawem, zbyt długiego terminu płatności lub niedotrzymywanie umówionego terminu płatności i popadanie przez silniejszą stronę w opóźnienie względem drugiej - słabszej. Obie postacie tej praktyki zmierzają do wydłużenia terminu płatności.
- (71) W niniejszej sprawie Przedsiębiorca stosował praktykę w postaci przekraczania umówionego terminu płatności, przez co faktycznie zalegał z zapłatą za dostarczone owoce.
- (72) Zgodnie z § 6 umów zawartych z dostawcami na podstawie wzorców umownych, termin płatności za dostarczone owoce wynosił 30 dni od daty dostarczenia faktury. Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie jednoznacznie wskazuje, że w 2017 - 2019 roku Appol stosował w umowach z dostawcami terminy płatności od 0 do 90 dni i były one indywidualnie uzgadniane. Zebrany materiał dowodowy wskazuje, że Przedsiębiorca przekraczał uzgodnione terminy płatności, co obrazują ustalenia faktyczne dotyczące średniego opóźnienia ważonego kwotą.
- (73) W doktrynie wyrażono pogląd¹⁴, który podziela również Prezes UOKiK, iż praktyka z art. 7 ust. 3 pkt 4 u.p.n.w.p.k., co do zasady, ma miejsce, gdy wydłużanie terminów płatności za dostarczone produkty rolne lub spożywcze następuje w sposób powtarzalny, więcej niż jednokrotnie. Taka sytuacja zaistniała w niniejszej sprawie. Opóźnienia Appol względem dostawców nie miały charakteru incydentalnego, lecz stanowiły powszechną praktykę wobec badanych dostawców owoców. Poniżej w tabeli zaprezentowano zbiorcze

¹² Por. wyrok SA w Poznaniu z dnia 11 października 2005 r., sygn. akt I ACa 230/05, LEX nr 175164.

¹³ Por. A. Piszcz, Komentarz do art. 7...

¹⁴ A. Piszcz, Komentarz do art. 7...

podsumowanie dostaw wykonanych przez wszystkich dostawców oraz dostawców wobec których Prezes UOKiK wykazał przewagę kontraktową Appol.

Tabela 3. Podsumowanie opóźnień Appol wobec dostawców owoców w latach 2017-2019.

	Wartość wszystkich dostaw	Wartość opóźnionych dostaw	Wartość dostaw opóźnionych do 15 dni	Wartość dostaw opóźnionych ponad 15 dni	Liczba faktur	Liczba faktur opóźnionych	Liczba faktur opóźnionych do 15 dni	Liczba faktur opóźnionych ponad 15 dni
2017								
Wszyscy dostawcy	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	100%	72%	21%	51%	100%	59%	21%	38%
Dostawcy, wobec których stwierdzono przewagę kontraktową Appolu	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	100%	75%	23%	52%	100%	68%	23%	44%
2018								
Wszyscy dostawcy	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	100%	36%	24%	13%	100%	19%	15%	4%
Dostawcy, wobec których stwierdzono przewagę kontraktową Appolu	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	100%	38%	26%	12%	100%	35%	29%	7%
2019								
Wszyscy dostawcy	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	100%	17%	16%	1%	100%	17%	17%	1%
Dostawcy, wobec których stwierdzono przewagę kontraktową Appolu	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
	100%	21%	20%	1%	100%	27%	25%	1%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zestawień przekazanych przez Appol, k. 82-128, 157-192

- (74) Powyższa tabela ukazuje, że zarówno w przypadku wszystkich dostawców jak i dostawców, wobec których Prezes UOKiK ustalał przewagę kontraktową, stosowana była praktyka nieregulowania w terminie należności za dostarczone owoce.
- (75) Po drugie, aby można było uznać, iż przedsiębiorca stosuje praktykę z art. 7 ust. 3 pkt 4 u.p.n.w.p.k., należy wykazać, iż wydłużanie terminów płatności jest nieuzasadnione.
- (76) Z ustalonego stanu faktycznego sprawy jednoznacznie wynika, iż Przedsiębiorca nie płacił w terminie swoim dostawcom bez żadnego uzasadnienia. Trudna sytuacja na rynku rozumiana jako nadpodaż lub niedobór surowca nie uzasadnia braku płatności. Spółka nie przedłożyła żadnych dowodów świadczących o informowaniu dostawców o trudnej sytuacji i konieczności odroczenia płatności, która zostanie zrekompensowana zapłatą odsetek ustawowych za opóźnienie. Problematykę terminów płatności reguluje ustawa z dnia 8

marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych¹⁵ (tj. Dz. U. z 2020 r. poz. 935 ze zm., dalej: ustawa o terminach). W przypadku braku płatności w terminie dostawcy należą się odsetki bez wezwania (art. 7 ust. 1 ustawy o terminach). Wyjaśnienia Spółki w tym zakresie wskazują, że nie płaciła ona odsetek mimo niedotrzymania terminu płatności. Nieuzasadnione jest twierdzenie, że brak zapłaty przez wierzycieli dłużnika jest uzasadnioną przyczyną pozwalającą dłużnikowi na nieregulowanie swoich zobowiązań.

- (77) Z informacji zawartych w wyjaśnieniach Spółki wynika, że Appol w żadnym przypadku nie dokonał zapłaty odsetek w związku z opóźnieniem w płatnościach. Same opóźnienia zaś nie były sytuacją odosobnionymi, wynikającymi np. z przeoczenia faktury.
- (78) Mając powyższe na uwadze, Prezes UOKiK uznał, iż Appol sp. z o.o. stosował praktyki polegające na nieuzasadnionym wydłużaniu terminów płatności za dostarczone owoce, co stanowi nieuczciwe wykorzystywanie przewagi kontraktowej, o którym mowa w art. 6 w zw. z art. 7 ust. 2 i ust. 3 pkt 4 u.p.n.w.p.k.
- (79) W toku postępowania Appol nie przedłożył dowodów na zaniechanie stosowania zarzucanej praktyki.
- (80) **W tym stanie rzeczy należało orzec, jak w pkt I sentencji decyzji.**

Kara pieniężna za stosowanie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową opisanych w pkt I sentencji decyzji

- (81) W pkt II sentencji niniejszej decyzji Prezes UOKiK nałożył na Appol karę pieniężną na podstawie art. 33 ust. 1 u.p.n.w.p.k. Zgodnie z tym przepisem kara pieniężna może być nałożona przez Prezesa UOKiK w wysokości nie większej niż 3% obrotu osiągniętego w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli nabywca, choćby nieumyślnie, dopuścił się naruszenia zakazu określonego w art. 6 ustawy.
- (82) Z art. 33 ust.1 u.p.n.w.p.k. wynika, że kara pieniężna za naruszenie zakazu określonego w art. 6 ustawy, ma charakter fakultatywny. O tym, czy w konkretnej sprawie zasadne jest nałożenie kary pieniężnej decyduje Prezes UOKiK w ramach uznania administracyjnego. Należy zwrócić uwagę, że przepisy nie określają przesłanek, od których uzależnione byłoby podjęcie decyzji o nałożeniu kary.
- (83) Możliwość nakładania przez Prezesa UOKiK kar za stosowanie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową jest niezbędna dla zapewnienia skuteczności przepisów ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi zakazujących stosowania takich praktyk.
- (84) W niniejszej sprawie Prezes UOKiK uznał za zasadne skorzystanie z uprawnienia przysługującego mu na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwemu wykorzystywaniu przewagi kontraktowej w obrocie produktami rolnymi i spożywczymi, i nałożyć na Appol karę pieniężną za stosowanie praktyki, o której mowa w pkt I sentencji niniejszej decyzji. Wymierzenie kary pieniężnej jest uzasadnione z uwagi na cele prewencji indywidualnej i ogólnej, jak również cel represyjny. Cele te zostały szczegółowo omówione poniżej.

¹⁵ Do 1 stycznia 2020 nazwa aktu brzmiała Ustawa o terminach zapłaty w transakcjach handlowych.

- (85) Po podjęciu przez Prezesa UOKiK decyzji o nałożeniu kary, ustalana jest jej wysokość. Kara ta nie może być wyższa niż 3% obrotu osiągniętego przez przedsiębiorcę w roku obrotowym poprzedzającym rok nałożenia kary oraz powinna uwzględniać wytyczne zawarte w art. 37 u.p.n.w.p.k.
- (86) W niniejszym postępowaniu podstawę obliczenia wysokości kary, o której mowa w art. 33 ust. 2 pkt 2 u.p.n.w.p.k., stanowi potwierdzony rocznym sprawozdaniem finansowym obrót Spółki osiągnięty w 2019 r., który wyniósł **69 684 022,08** zł (słownie: sześćdziesiąt dziewięć milionów sześćset osiemdziesiąt cztery tysiące dwadzieścia dwa złote 08/100). Maksymalny wymiar kary, jaką można nałożyć na Przedsiębiorcę wynosi zatem **2 090 520,66** zł. Kwota ta stanowi bowiem 3 % całkowitego obrotu osiągniętego przez Appol w 2019 r.
- (87) Zgodnie z art. 33 ust. 1 u.p.n.w.p.k. kara pieniężna może być nałożona w przypadku, gdy do naruszenia przepisów ustawy doszło **choćby nieumyślnie**.
- (88) W każdej sprawie należy ustalić, czy przedsiębiorca działał umyślnie, czy też nieumyślnie, gdyż ma to wpływ na wymiar kary. Zgodnie z art. 37 ust. 4 u.p.n.w.p.k. jedną z okoliczności branych pod uwagę przy ustalaniu wysokości nakładanej kary pieniężnej jest bowiem umyślność naruszenia.
- (89) W niniejszej sprawie Prezes UOKiK uznał, iż Appol działał umyślnie.
- (90) Czyn popełniony jest umyślnie, jeżeli sprawca ma zamiar jego popełnienia, to jest chce go popełnić albo przewidując możliwość jego popełnienia, na to się godzi. Pojęcie umyślności jest zatem definiowane szeroko - jako obejmujące umyślność w formie zarówno zamiaru bezpośredniego, jak i ewentualnego.
- (91) Dokonując oceny zaistnienia w niniejszej sprawie ww. przesłanki, Prezes Urzędu wziął pod uwagę, że zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego, element subiektywny w postaci umyślności lub nieumyślności naruszenia przepisów ustawy wyraża się w tym, że „*przedsiębiorca działa mając świadomość, że swoim zachowaniem narusza zakaz praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową, lub gdy jako profesjonalny uczestnik obrotu mógł (powinien był) taką świadomość posiadać*”¹⁶. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego należy również uznać, że przedsiębiorcy będący profesjonalnymi uczestnikami obrotu rynkowego mają możliwość prawidłowego określenia ryzyka prawnego przy podejmowaniu określonych decyzji biznesowych¹⁷. Istotne znaczenie ma także stanowisko Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, który przyjął, że nie jest możliwe, aby przedsiębiorca o znacznej renomie i długim okresie funkcjonowania na rynku nie zdawał sobie sprawy ze swoich czynności¹⁸.
- (92) Wobec powyższego, należy przyjąć, iż aby móc zarzucić nabywcy umyślność działania w zakresie stosowania praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową, musiał on mieć (lub powinien był mieć) świadomość, iż dane zachowanie podejmowane względem dostawców jest niedozwolone. Chodzi zatem o ustalenie świadomości nabywcy naganności swojego zachowania.

¹⁶ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2011 r., sygn. akt III SK 45/10, Legalis nr 432334.

¹⁷ Wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 kwietnia 2011 r., sygn. akt III SK 45/10, Legalis nr 432334.

¹⁸ Wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 11 kwietnia 2011 r., sygn. XVII AmA 62/08, Legalis nr 2128895.

- (93) Mając na uwadze całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie należy stwierdzić, iż Appol, jako profesjonalny uczestnik obrotu gospodarczego, miał świadomość naganności swojego działania. Appol jest podmiotem prowadzącym działalność na szeroką skalę i posiada możliwość korzystania z pomocy profesjonalnych pełnomocników czy też wsparcia ze strony grupy kapitałowej. Obowiązek zapłaty zobowiązań pieniężnych wynika z jasno sformułowanych przepisów prawa i jest jedną z podstawowych zasad prowadzenia działalności gospodarczej. Trudno więc przyjąć, iż przedsiębiorca, który uporczywie nie płaci swoich zobowiązań w terminie, nie ma świadomości naganności swojego postępowania.
- (94) Jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego Appol działał z zamiarem wydłużania terminów płatności za dostarczone przez dostawców jabłka przemysłowe.
- (95) W badanym okresie, w grupie wybranych dostawców, wobec których Appol posiada przewagę kontraktową, udział niezapłaconych faktur w ich ogólnej liczbie kształtował się na poziomie od 20 do nawet 100 %. Analiza płatności Spółki na rzecz dostawców wskazuje, że odsuwanie zapłaty w czasie nie było incydentalne i dotyczyło szerokiego kręgu dostawców, co uzasadnia wniosek o celowym, a zatem umyślnym działaniu w tym zakresie. Do podobnych konkluzji prowadzić musiało badanie długości opóźnień - jak wskazują dane uzyskane od samego Przedsiębiorcy - sięgały one nawet ponad 160 dni. Nie były to zatem drobne przypadki opóźnień, powstałe np. na skutek przeoczenia, lecz długie okresy, w których dostawcy nie otrzymywali płatności, ponieważ praktyka nieregulowania zobowiązań w terminie trwała nieprzerwanie od 2017 do 2019 roku.
- (96) Niepłacenie zobowiązań nie było odosobnionym przypadkiem, wynikłym niezależnie od Spółki bądź na skutek przeoczenia, lecz przyjętym przez Appol *modus operandi*.
- (97) Powyższe wskazuje, że zachowanie Appol polegające na dokonywaniu zapłaty na rzecz dostawców po ustalonym terminie było działaniem **umyślnym**.

Zasady kalkulacji kary

- (98) Zgodnie z art. 37 ust. 1 pkt 1 u.p.n.w.p.k. ustalając wysokość nakładanej kary pieniężnej Prezes UOKiK uwzględnia w szczególności okres, stopień oraz skutki rynkowe naruszenia przepisów ustawy, przy czym stopień naruszenia Prezes Urzędu ocenia, biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności dostawcy albo nabywcy, która stanowiła przedmiot naruszenia, oraz specyfiki rynku, na którym doszło do naruszeń. Ustalając wysokość nakładanej kary pieniężnej Prezes Urzędu bierze również pod uwagę okoliczności obciążające i łagodzące występujące w sprawie (art. 37 ust. 2 u.p.n.w.p.k.).
- (99) Poniżej zostaną szczegółowo omówione ww. przesłanki, które Prezes UOKiK wziął pod uwagę przy ustalaniu wymiaru kary w niniejszej sprawie.

Okres naruszenia przepisów ustawy

- (100) Zgromadzony materiał dowodowy wskazuje, że praktyka polegająca na nieuzasadnionym wydłużaniu terminów płatności za dostarczone produkty rolne lub spożywcze była stosowana przez Stronę w 2017, 2018 i 2019 r. wobec określonej grupy dostawców. Appol w toku postępowania nie wykazał jej zaniechania.
- (101) Mając powyższe na względzie Prezes UOKiK ocenił okres stosowania praktyki jako **długotrwały**.

Stopień naruszenia przepisów ustawy

- (102) Przy ustaleniu wymiaru kary należy ustalić stopień naruszenia, który powinien być określony biorąc pod uwagę okoliczności dotyczące natury naruszenia i działalności nabywcy, która stanowiła przedmiot naruszenia oraz specyfiki rynku, na którym doszło do naruszenia.
- (103) Jeśli chodzi o **naturę naruszenia**, to należy wskazać, iż Appol naruszał w oczywisty sposób swoje zobowiązania i jednoznacznie sformułowane przepisy prawa. Appol nie dokonywał w terminie płatności za dostarczone owoce, w szczególności jabłka przemysłowe, przy czym początkowo opóźnienia w płatnościach miały charakter rażący. W 2017 roku opóźnione było 59% faktur, co stanowiło 72% wartości nabytych owoców. Z każdym kolejnym sezonem zakupowym udział faktury opóźnionych malał, do 36% w 2018 i 17% w 2019 r.
- (104) W badanym okresie (2017-2019) w stosunku do podmiotów, wobec których ustalono, że Appol posiada przewagę kontraktową średnie opóźnienie wazone wartością należności dostawców wyniosło 34,25 dnia. Innymi słowy, dostawcy czekali na każdą opóźnioną złotówkę średnio 34 dni więcej niż zakładał to uzgodniony termin płatności. W stosunku do jednego z dostawców średnie opóźnienie wazone wartością należności wyniosło aż 74,17 dni. Średnie opóźnienie wazone wartością należności powyżej 15 dni odnotowano w przypadku 48 spośród 64 badanych dostawców.
- (105) W ocenie Prezesa Urzędu opóźnienia na takim poziomie występujące na przestrzeni trzech lat to opóźnienia o znacznym charakterze mające długotrwały wpływ na funkcjonowanie przedsiębiorstw dostawców. W 2017 r. ponad 59% wszystkich faktur zostało opłacone z opóźnieniem (faktury te obejmowały 72% wartości wszystkich dostaw). W 2018 19% faktur było opóźnione (36% wartości), natomiast w 2019 ta liczba stanowiła 17% wszystkich faktur (17% wartości). Inaczej kształtuje się to w przypadku podmiotów, wobec których Prezes UOKiK ustalił istnienie przewagi kontraktowej. W tej grupie, w 2017 r. opóźnionych było 68% faktur (75% wartości), w 2018 r. 38% faktur (39% wartości), natomiast w 2019 26% faktur (21% wartości).
- (106) Blokowanie przepływów pieniężnych mogło powodować trudności dla dostawców i ich kontrahentów, a więc szerokiego kręgu podmiotów zaangażowanych w tym sektorze gospodarki. Produkcja jabłek przemysłowych charakteryzuje się koniecznością poczynienia dużych nakładów finansowych w celu uzyskania odpowiednich plonów, za które z reguły nabywca dokonuje płatności po pewnym czasie. Szczególnie naganne jest więc opóźnianie się z dokonywaniem płatności przez nabywcę, ponad okres, który wynika z umowy. Ważnym czynnikiem, oddziałującym na specyfikę tego rynku, jest również ryzyko związane m.in. z pogodą, podażą światową, które ponosi producent rolny. Niska marża ze sprzedawanych produktów i ich krótka trwałość są kolejnymi czynnikami mającymi wpływ na **specyfikę rynku**.
- (107) Mając na uwadze powyższe, Prezes UOKiK ocenił stopień naruszenia przepisów ustawy o przewadze kontraktowej jako bardzo poważny.

Skutki naruszenia przepisów ustawy

- (108) Niedokonywanie płatności w terminie ze strony Appol za dostarczone produkty rolne miało istotny wpływ na funkcjonowanie produkcji i skupu jabłek przemysłowych w Polsce. Dotknięci stosowaniem przez Appol praktyki mogli być nie tylko bezpośredni dostawcy

jabłek do Appol, ale również podmioty współpracujące z tymi dostawcami. Dostawcy jabłek przemysłowych prowadzą bowiem często działalność w formie skupów, w których nabywają jabłka od producentów.

- (109) Brak płatności za dostarczone owoce mógł powodować, że zatory płatnicze przenosiły się na producentów dostarczających owoce do bezpośrednich dostawców Appol. Na tego typu zależność Prezes UOKiK zwrócił uwagę w opublikowanym w dniu 10 grudnia 2018 r. „*Raporcie z działań Prezesa UOKiK na rynku owoców - przewaga kontraktowa*”¹⁹. Skutki praktyki mogły rozciągać się więc na szerszy krąg podmiotów niż ten wymieniony w decyzji.
- (110) Brak zapłaty w terminie za dostarczone produkty wymaga od przedsiębiorców sięgnięcia po rezerwy finansowe bądź przesunięcia środków przeznaczonych na inne cele np. inwestycje. W ostateczności są oni zmuszeni do pozyskania finansowania z zewnątrz (np. kredyty bankowe), co wiąże się z dodatkowymi kosztami.
- (111) Nie ulega wątpliwości, że Appol odnosił korzyści z faktu nieregulowania płatności względem dostawców. Spółka otrzymywała owoce, które mogła przetworzyć i sprzedać, natomiast odsuwała w czasie koszty nabycia surowca (Appol kredytował się, nie płacąc dostawcom). W 2017 r. kwota zaległości Appol wynosiła [...] zł ([...] zł wobec dostawców, wobec których wykazano przewagę kontraktową). W 2018 r. kwota zaległości Appol wynosiła [...] zł ([...] zł wobec dostawców, wobec których wykazano przewagę kontraktową). W 2019 r. kwota zaległości Appol wynosiła [...] zł ([...] zł wobec dostawców, wobec których wykazano przewagę kontraktową).
- (112) Kwota odsetek, którą zobowiązany byłby zapłacić Appol swoim dostawcom z tytułu opóźnień w płatnościach na dzień zapłaty faktur wynosiła [...] zł ([...] zł za 2017 r., [...] zł za 2018 r., [...] zł za 2019 r.). W przypadku dostawców, wobec których stwierdzono przewagę kontraktową wyróżnionych w niniejszej decyzji, kwota odsetek wyniosłaby w badanym okresie [...] zł ([...] zł za 2017 r., [...] zł za 2018 r., [...] zł za 2019 r.). Kwoty te zostały obliczone poprzez pomnożenie wartości faktur przez liczbę dni opóźnienia w ich zapłacie oraz 11,5% tj. stawki odsetek za opóźnienie w transakcjach handlowych i podzielone przez 365 dni w roku. Obrazuje to jak duży zakres miało naruszenie na przestrzeni całego okresu trwania praktyki.
- (113) Wobec powyższego Prezes UOKiK uznał, iż skutki rynkowe stosowanej przez Appol praktyki są poważne.
- (114) Mając na uwadze długotrwałość stosowania praktyki, bardzo poważny stopień naruszenia przepisów ustawy oraz poważne skutki rynkowe praktyki, Prezes UOKiK ustalił, iż bez uwzględnienia okoliczności łagodzących ani okoliczności obciążających, kara powinna wynosić 2,0% obrotu uzyskanego przez przedsiębiorcę w 2019 r., co stanowi kwotę w wysokości 1 393 680,44 zł.

Okoliczności łagodzące i obciążające mające wpływ na wymiar kary

- (115) Przy ustalaniu wysokości nakładanej kary pieniężnej, Prezes UOKiK jest zobowiązany brać pod uwagę okoliczności łagodzące lub obciążające. Zgodnie z art. 37 ust. 3 u.p.n.w.p.k., okolicznościami łagodzącymi w przypadku naruszenia zakazu stosowania praktyk nieuczciwe wykorzystujących przewagę kontraktową, są w szczególności:

¹⁹ Dostęp pod adresem: https://www.uokik.gov.pl/aktualnosci.php?news_id=15026.

- a) dobrowolne usunięcie skutków naruszenia,
 - b) zaniechanie z własnej inicjatywy stosowania zakazanej praktyki przed wszczęciem postępowania lub niezwłocznie po jego wszczęciu,
 - c) podjęcie z własnej inicjatywy działań w celu zaprzestania naruszenia lub usunięcia jego skutków,
 - d) współpraca z Prezesem Urzędu w toku postępowania, w szczególności przyczynienie się do szybkiego i sprawnego przeprowadzenia postępowania.
- (116) Prezes UOKiK, kalkulując karę pieniężną, **nie znalazł okoliczności łagodzących, które miałyby wpływ na wysokość kary pieniężnej.**
- (117) Spółka, mimo deklaracji nie podjęła żadnych czynności, które pozwoliłyby na obniżenie kary mając na uwadze dobrowolne usunięcie skutków naruszenia.
- (118) Appol nie wykazał w toku postępowania, że zaniechał stosowania zarzucanej praktyki, co znalazło wyraz w orzecznym przez Prezesa Urzędu nakazie zaniechania stosowania kwestionowanej praktyki. Spółka nie podjęła żadnych czynności, które pozwoliłyby na obniżenie kary (dobrowolne usunięcie skutków naruszenia). Appol mimo obowiązku wynikającego z art. 7 ust 1 ustawy o terminach zapłaty nie dokonał płatności odsetek będących wynagrodzeniem za korzystanie z kapitału nawet w sytuacji zwrócenia uwagi na tę kwestię przez Prezesa UOKiK w korespondencji kierowanej przed wszczęciem postępowania wobec Spółki.
- (119) Współpraca Appol z Prezesem UOKiK w toku postępowania nie odbiegała od normalnej współpracy w podobnych sprawach prowadzonych przez Prezesa UOKiK.
- (120) Zgodnie z art. 37 ust. 4 u.p.n.w.p.k. okolicznościami obciążającym są umyślność naruszenia i dokonanie uprzednio podobnego naruszenia. Prezes UOKiK mając na uwadze zebrany w sprawie materiał dowodowy wykazał umyślność naruszenia dokonanego przez Appol, co zostało szczegółowo uzasadnione powyżej (str. 24-26).
- (121) W związku z tym, Prezes UOKiK uznał, iż w niniejszej sprawie występuje okoliczność obciążająca w postaci umyślności naruszenia dokonanego przez Przedsiębiorcę.
- (122) Dotychczas Prezes Urzędu nie wydał wobec Spółki decyzji w sprawie nieuczciwego wykorzystywania przewagi kontraktowej. Nie zachodzi więc w tym przypadku okoliczność obciążająca w postaci dokonania uprzednio podobnego naruszenia przez Przedsiębiorcę.
- (123) Mając na uwadze, iż w sprawie zachodzi okoliczność obciążająca w postaci umyślności naruszenia, Prezes UOKiK podwyższył wysokość kary o 20%, tj. z 2% do 2,4% obrotu uzyskanego przez przedsiębiorcę w 2019 r, co stanowi kwotę w wysokości 1 672 416,53 zł.
- (124) Kara pieniężna w tej wysokości jest, w ocenie Prezesa UOKiK, proporcjonalna do wagi i charakteru naruszenia stwierdzonego wobec Appol.
- (125) Kara w powyższej wysokości zrealizuje funkcję represyjną, tj. dolegliwość z tytułu stosowania praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową, jak również funkcję prewencji indywidualnej i ogólnej (zniechęcania względem podejmowania podobnych naruszeń w przyszłości przez tego przedsiębiorcę, jak i innych uczestników rynku, zwłaszcza uczestników rynku skupu owoców). Należy mieć na względzie okoliczności, iż stosowanie zakwestionowanej praktyki miało miejsce w stosunku do szerokiego kręgu podmiotów. Specyfika naruszenia - długotrwałość stosowania, jak

i długość opóźnienia w płatnościach wraz z umyślnością - sprawia, że jest ona szczególnie szkodliwa i wywołuje negatywne skutki dla ekonomicznych interesów dostawców. Nałożenie kary pieniężnej służyć będzie zatem jako środek odstraszający Appol od stosowania podobnych działań w przyszłości (prewencja indywidualna). Kara pieniężna spełni również funkcję represyjną, to znaczy stanowić będzie dolegliwość dla Strony niniejszego postępowania.

(126) Rozstrzygnięcie o karze będzie również sygnałem dla innych profesjonalnych uczestników rynku skupu owoców, że nieuczciwe praktyki, takie jak opóźnianie płatności, nie mogą być podejmowane, a za ich stosowanie wymierzane są proporcjonalne sankcje finansowe (prewencja ogólna).

(127) W tym miejscu należy zaznaczyć, iż prewencja ogólna w niniejszej sprawie ma bardzo istotne znaczenie. Należy mieć bowiem na uwadze okoliczności znane Prezesowi Urzędu, że podobne praktyki na rynku skupu owoców występują powszechnie w obrocie i są stosowane od wielu lat.

(128) Powyższe uzasadnia rozstrzygnięcie o karze pieniężnej zawarte w punkcie II decyzji.

(129) Zgodnie z art. 38 ust. 2 u.o.k.i.k., karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na rachunek bankowy Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów NBP o/o Warszawa nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000.

W tym stanie rzeczy należało orzec, jak w pkt II sentencji decyzji.

III. Koszty postępowania

(130) Stosownie do art. 77 ust. 1 u.o.k.i.k. w zw. z art. 15 u.p.n.w.p.k., jeżeli w wyniku postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ww. ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, jest obowiązany ponieść koszty postępowania. Zgodnie z art. 80 u.o.k.i.k. w zw. z art. 15 u.p.n.w.p.k., Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach, w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie.

(131) W punkcie IV sentencji niniejszej decyzji organ ochrony konkurencji i konsumentów w wyniku przeprowadzonego postępowania w sprawie praktyk nieuczciwie wykorzystujących przewagę kontraktową stwierdził naruszenie przez Appol przepisów ustawy (art. 6 u.p.n.w.p.k.). Spełniona została zatem przesłanka wynikająca z art. 77 ust. 1 u.o.k.i.k. w zw. z art. 15 u.p.n.w.p.k., pozwalająca na obciążenie tego przedsiębiorcy kosztami przeprowadzonego postępowania, którymi są dla Prezesa Urzędu wydatki związane korespondencją prowadzoną w toku niniejszego postępowania. Koszty korespondencji w niniejszym postępowaniu wynosiły 216,40 zł. Koszty niniejszego postępowania określone w pkt IV rozstrzygnięcia niniejszej decyzji Spółka obowiązana jest wpłacić w terminie 14 dni od uprawomocnienia się niniejszej decyzji, na rachunek bankowy Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów NBP o/o Warszawa nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000.

(132) **W tym stanie rzeczy należało orzec, jak w pkt III sentencji decyzji.**

Pouczenie

(133) Na podstawie art. 29 u.p.n.w.p.k. w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 - Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 1575) **od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony**

Konkurencji i Konsumentów **za pośrednictwem** Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Bydgoszczy w terminie **miesiąca** od dnia jej doręczenia.

- (134) Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 9 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 755 i 288) odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie stałej w kwocie 1.000 zł.
- (135) Zgodnie z art. 103 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. Zgodnie z art. 105 ust. 1 i ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych należy zgłosić na piśmie lub ustnie do protokołu w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.
- (136) Stosownie do treści art. 117 § 1 - § 4 Kodeksu postępowania cywilnego strona zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub części, może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego. Osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna, której ustawa przyznaje zdolność sądową, niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli wykaze, że nie ma dostatecznych środków na poniesienie kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego. Wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego strona zgłasza wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych lub osobno, na piśmie lub ustnie do protokołu, w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.

Otrzymują:

1. Appol sp. z o.o.

Łąka Górna 35
32-731 Żegocina

2. a/a.